

Verlag

(RA)2723

18 januari 2024

Jaarlijks verslag over de voornaamste evoluties op de markt van de elektriciteitscontracten op basis van een dynamische elektriciteitsprijs in 2023

Artikel 20*quinquies*, § 4 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
INLEIDING	3
1. WETTELIJK KADER	4
2. VOORNAAMSTE MARKTONTWIKKELINGEN	5
2.1. PRODUCTAANBOD EN MARKTPENETRATIE	5
2.2. PRIJSEVOLUTIE	7
2.3. IMPACT VAN DE PRIJSEVOLUTIE OP DE DYNAMISCHE CONTRACTEN	9
3. AAN DE VERBRUIKERS GELEVERDE INFORMATIE	12
BESLUIT	13
BIJLAGE.....	16

INLEIDING

Sinds het tweede kwartaal van 2021 worden er op de Belgische kleinhandelsmarkt¹ contracten op basis van een dynamische elektriciteitsprijs aangeboden.

Bij een contract met een dynamische elektriciteitsprijs, dat kan worden afgesloten voor zowel de consumptie als de injectie van elektriciteit, schommelt de energieprijs per kWh afhankelijk van de prijzen op de *day-ahead* groothandelsmarkt voor België. De elektriciteitsprijs wordt per uur berekend, in overeenstemming met de marktvereffeningsperiode.

Dynamische prijscontracten worden aldus onderscheiden van vaste prijscontracten waarvan de prijs niet schommelt tijdens de looptijd van het contract. Ze verschillen ook van contracten met een variabele prijs die evolueren in functie van een prijsformule op basis van groothandelsmarkten op korte (maand), middellange (kwartaal) of lange (jaar of meerdere jaren) termijn. De prijs varieert dus per maand, kwartaal of jaar, niet per uur.

Momenteel worden de dynamische prijscontracten slechts beperkt en enkel in Vlaanderen aangeboden. Het zou wel kunnen dat het belang van dit soort contracten in de toekomst zal toenemen.

De wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna “de elektriciteitswet”) die de vereisten van richtlijn 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit (hierna richtlijn 2019/944) omzet, belast de CREG met de opvolging van de evolutie van de contracten op basis van een dynamische prijs en de impact ervan op de consument.

Dit rapport werd opgesteld in uitvoering van artikel 20*quinquies*, § 4 van de elektriciteitswet en bevat, naast de inleiding en het besluit, 3 luiken. Het eerste luik gaat over het toepasselijke wettelijke kader. Het tweede onderzoekt de voornaamste evoluties van de contracten op basis van een dynamische prijs die op de markt werden vastgesteld en het laatste luik behandelt de aan de verbruikers geleverde informatie. De CREG stelt in dit rapport verschillende aanbevelingen aan de consumenten voor die een contract op basis van een dynamische prijs zijn aangegaan of overwegen aan te gaan. Ze vestigt in het bijzonder de aandacht op de risico's van deze contracten wanneer de consument zijn gedrag niet kan aanpassen in functie van de schommelingen van de energieprijzen.

Dit rapport werd goedgekeurd door het directiecomité van de CREG tijdens zijn vergadering van 18 januari 2024.

---

¹ Dit betreft de kleinhandelsmarkt met een specifieke focus op huishoudelijke afnemers en kmo's.

1. WETTELIJK KADER

1. Artikel 20*quinquies* van de elektriciteitswet tot omzetting van artikel 11 van richtlijn 2019/944, dat werd ingevoerd door de wet van 23 oktober 2022 tot wijziging van de elektriciteitswet, voorziet het volgende:

"§ 1. Iedere leverancier die meer dan 200 000 eindafnemers heeft, biedt een contract aan op basis van een dynamische elektriciteitsprijs aan iedere eindafnemer die daarom vraagt en bij wie een daarvoor geschikte meter is geïnstalleerd. In dergelijke aanbieding van een contract op basis van een dynamische elektriciteitsprijs verstrekt de leverancier, onder voorbehoud van het naleven van Boek VI van het Wetboek van Economisch Recht, informatie aan de potentiële eindafnemer over de mogelijkheden en voordelen, kosten en mogelijke prijsrisico's van contracten op basis van een dynamische elektriciteitsprijs en betreffende de noodzaak om een passende elektriciteitsmeter te laten installeren.

§ 2. De commissie staat in voor het toezicht op de betreffende marktpraktijken. Daartoe identificeert de commissie risico's die de nieuwe producten en diensten met zich mee kunnen brengen, staat de commissie in voor de opsporing, vaststelling en sanctionering van misbruik, onverminderd de bevoegdheden van de Belgische Mededingingsautoriteit.

In het kader van de uitvoering van de taken die aan de commissie zijn toegewezen bedoeld in het eerste lid, kan de commissie specifieke en individuele controle- en sanctioneringsopdrachten die dit verantwoordt, doorverwijzen naar de Belgische Mededingingsautoriteit of bijstand vorderen voor specifieke en individuele controle- en sanctioneringsopdrachten vanwege de ambtenaren van de Algemene Directie Energie en van de Algemene Directie Economische Inspectie van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, die gevolmachtigd zijn overeenkomstig artikel 30bis.

In het geval misbruik wordt vastgesteld, kan de commissie de leverancier een administratieve geldboete overeenkomstig artikel 31 opleggen.

§ 3. Elke eindafnemer moet altijd expliciete toestemming geven aan de leverancier na de verkrijging van de in § 1 bedoelde informatie voordat wordt overgeschakeld op een contract op basis van een dynamische elektriciteitsprijs.

§ 4. Gedurende tien jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze wet, staat de commissie in voor een permanent monitoring van de voornaamste marktontwikkelingen met betrekking tot de contracten op basis van een dynamische elektriciteitsprijs, met inbegrip van het aanbod op de markt en de effecten op de facturen van de consument en, specifiek, de prijsvolatiliteit en stelt daarover een jaarverslag op dat uiterlijk binnen 60 werkdagen na de jaardag van de inwerkingtreding van deze wet aan de minister wordt ter kennis gegeven."

2. De elektriciteitswet definieert de contracten op basis van een dynamische elektriciteitsprijs in artikel 2, 109° als volgt:

"contract op basis van een dynamische elektriciteitsprijs": een elektriciteitsleveringscontract voor de levering van elektriciteit tussen een leverancier en een eindafnemer waarin de prijsvariatie op de spotmarkten, waaronder de dayahead- en intraday-markten, wordt weerspiegeld in intervallen die ten minste overeenkomen met de marktvereffeningsperiode"

3. Artikel 11 van richtlijn 2019/944 werd op regionaal niveau ook omgezet in artikel 25ter van de Ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, artikel 34bis van het Waals decreet betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt en artikel 4.4.1 van het Vlaams decreet houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid.

4. Op federaal niveau kreeg de CREG, volgens artikel 23, § 2, 49° van de elektriciteitswet, de opdracht om de marktontwikkelingen te monitoren en de risico's te beoordelen die contracten met

dynamische prijzen met zich mee kunnen brengen, en dient ze misbruik ter zake op te sporen, vast te stellen en te sanctioneren.

5. In dit verband voorzien de parlementaire werkzaamheden het volgende:

“In de tweede paragraaf wordt de commissie belast met de bevoegdheid om de marktontwikkelingen te volgen, de risico’s van nieuwe producten en diensten op te sporen en, indien nodig, misbruik of ongepast gedrag aan te pakken. Dit gebeurt onder andere in de vorm van aanbevelingen, inclusief aanbevelingen over de wijze waarop de leveranciers hun klanten dienen te informeren over de mogelijke prijsrisico’s verbonden aan contracten op basis van een dynamische elektriciteitsprijs, volgend op de resultaten die voortkomen uit het jaarverslag waarnaar wordt verwezen in dit artikel.”

2. VOORNAAMSTE MARKTONTWIKKELINGEN

2.1. PRODUCTAANBOD EN MARKTPENETRATIE

6. In overeenstemming met artikel 20^{quinquies}, § 1 van de elektriciteitswet moeten leveranciers met meer dan 200.000 afnemers contracten aanbieden op basis van een dynamische elektriciteitsprijs aan iedere eindafnemer die daarom vraagt en bij wie een daarvoor geschikte meter is geïnstalleerd. Van de vijf leveranciers die op het Belgische grondgebied actief zijn en die meer dan 200.000 afnemers hebben² biedt enkel TotalEnergies momenteel geen contracten op basis van een dynamische prijs aan³.

7. Begin 2024, boden negen actieve leveranciers contracten op basis van een dynamische prijs aan. Het gaat om Ebem, Ecopower, Eneco, Energie.be, Engie Electrabel, Frank Energie, Luminus, Mega en Octa+. Het gaat bij elk van deze leveranciers om slechts één contract, weliswaar gedifferentieerd volgens het type klanten, huishoudelijke klanten en kmo’s. Momenteel worden er dus slechts een beperkt aantal van deze contracten aangeboden en dit enkel in Vlaanderen.

8. De looptijd van de voorgestelde contracten is:

- 1 jaar bij Ecopower, Energie.be, Engie Electrabel, Luminus en Mega;
- onbepaalde duur bij Ebem, Eneco, Frank Energie en Octa+.

9. Om een contract met een dynamische elektriciteitsprijs te kunnen afsluiten dient de klant over een digitale meter te beschikken. Bijkomend aan de installatie van een digitale meter moet ook het zogenaamde meetregime 3 (SMR3) bij distributienetbeheerder worden geactiveerd. De activatie van meetregime 3 gebeurt via de energieleverancier en zorgt ervoor dat de distributienetbeheerder de toestemming heeft om de kwartierwaarden uit de digitale meter uit te lezen en deze door te sturen naar de betrokken leverancier.

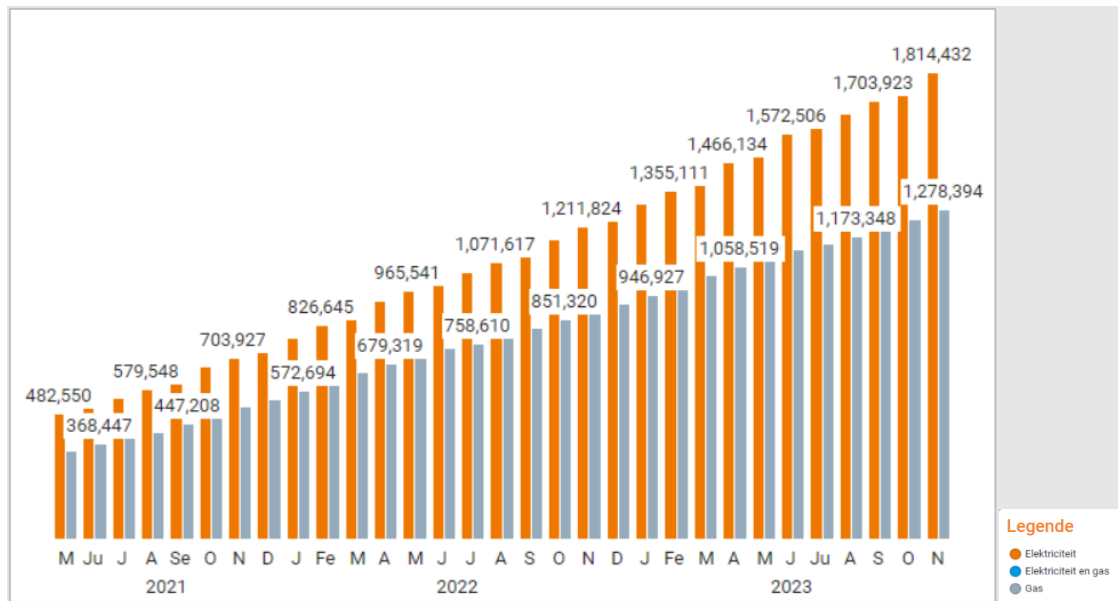
10. Onderstaande figuur toont de evolutie van het aantal in Vlaanderen geïnstalleerde slimme meters.

---

² Engie Electrabel, Luminus, Eneco, TotalEnergies en Mega.

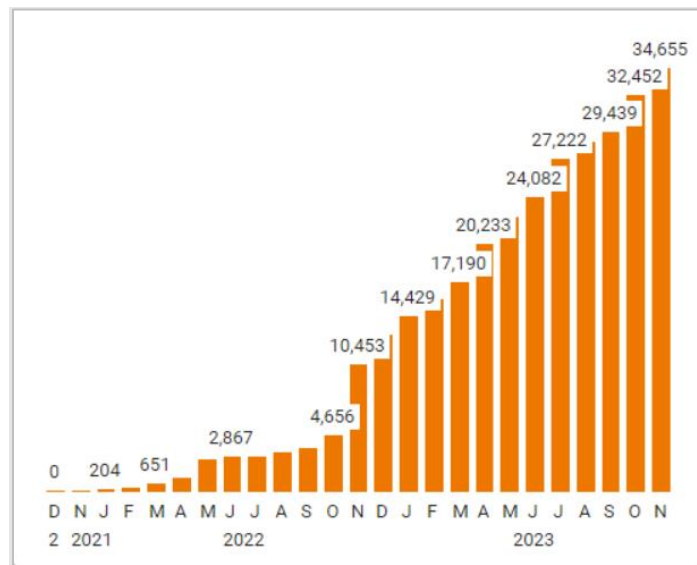
³ TotalEnergies heeft aangekondigd dat het in de komende maanden een elektriciteitscontract op basis van een dynamische prijs zal aanbieden.

Figuur 1: Aantal in Vlaanderen geïnstalleerde smart meters (gegevens van de VREG⁴)

11. De figuur hieronder geeft het aantal digitale meters in meetregime 3 weer.

Figuur 2: Aantal digitale meters in meetregime 3 (gegevens van de VREG⁵)

12. Bovenstaande figuren geven aan dat van de, in september 2023, meer dan 1,7 miljoen geïnstalleerde digitale meters in Vlaanderen er voor 29.439 van deze meters het meetregime 3 was geactiveerd.

13. Het aanbod aan contracten met een dynamische elektriciteitsprijs vanuit de leveranciers en het potentieel aan klanten die op dit aanbod kunnen ingaan zegt uiteraard niets over het daadwerkelijk aantal dergelijke contracten dat wordt afgesloten.

14. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal werkelijk afgesloten contracten met een dynamische elektriciteitsprijs.

⁴ Gegevens beschikbaar op: https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Digitale%20meter.html

⁵ https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Digitale%20meter.html

Tabel 1 : Overzicht van lopende contracten op basis van een dynamische prijs

Verbruikers	Aantal contracten o.b.v. dynamische prijzen 30/09/2023 ⁶	Aantal actieve toegangspunten	%
Huishoudelijke	1.582	5.168.395	0,03 %
Brussel	0	541.652	0,00 %
Vlaanderen	1.582	2.940.992	0,05 %
Wallonië	0	1.685.751	0,00 %
Niet-huishoudelijke	248	1.062.348	0,02 %
Brussel	0	140.482	0,00 %
Vlaanderen	244	678.166	0,04 %
Wallonië	4	243.700	0,00 %
	1.830	6.230.743	0,03 %

15. Op 30 september 2023 rapporteerden de leveranciers aan de CREG in totaal 1.830 lopende elektriciteitscontracten met een dynamische prijs. Op een totaal aantal actieve toegangspunten⁷ van meer dan 6,2 miljoen betekent dit een penetratiegraad van 0,03%⁸. Met een totaal aantal digitale meters met meetregime 3 van 29.439 en een totaal aantal lopende contracten van 1.830, betekent dit dat het potentieel aan klanten tot 16 maal hoger ligt dan het huidig aantal klanten dat op 30 september 2023 een lopend contract met dynamische elektriciteitsprijs had.

16. Deze lage penetratie kan onder andere verklaard worden door het feit dat deze contracten pas onlangs (tweede kwartaal van 2021), en enkel in het Vlaams Gewest, op de Belgische markt gekomen zijn en dat afnemers ze alleen kunnen aangaan wanneer ze beschikken over een digitale meter waarvoor meetregime 3 kan worden geactiveerd.

17. Contracten met een dynamische elektriciteitsprijs kunnen bijgevolg binnen de Belgische kleinhandelsmarkt voor elektriciteit nog als een marginaal fenomeen worden beschouwd, hoewel er kan worden verwacht dat deze contracten in de toekomst belangrijker zullen worden. Bij een verwachte toename van het aantal elektrische wagens, warmtepompen, residentiële elektriciteitsopslag, etc., kan een groter besparingspotentieel immers voortvloeien uit een intelligent gebruik van dynamische elektriciteitsprijzen.

2.2. PRIJSEVOLUTIE

18. Bij een contract met een dynamische elektriciteitsprijs, dat kan worden afgesloten voor zowel de consumptie als de injectie van elektriciteit, is de energieprijis per kWh afhankelijk van de prijzen op

⁶ Laatste beschikbare cijfers.

⁷ Toegangspunten op niveau van de distributienetten.

⁸ Voor Vlaanderen zijn dit 1.826 lopende contracten op een totaal aantal actieve toegangspunten van meer dan 3,6 miljoen, wat een penetratiegraad oplevert van 0,05%.

de Belgische *day-ahead* groothandelsmarkt. De elektriciteitsprijs wordt per uur, in overeenstemming met de marktvereffeningsperiode, berekend.

19. Voor België zijn prijsnoteringen voor de *day-ahead* groothandelsmarkt terug te vinden op de volgende websites: <https://www.epexspot.com/en/market-data> en [Market data | Nord Pool \(nordpoolgroup.com\)](https://www.nordpoolgroup.com/Market_data/Nord_Pool).

Tabel 2: Overzicht van de *day-ahead* uurprijsnoteringen voor België (bron: Nord Pool)

	05-01-2024	04-01-2024	03-01-2024	02-01-2024	01-01-2024	31-12-2023	30-12-2023	29-12-2023
00 - 01	88,08	57,30	0,00	23,92	0,10	25,82	18,81	-0,01
01 - 02	80,51	50,48	-1,23	17,70	0,01	8,33	13,41	-0,09
02 - 03	77,01	40,00	-1,28	12,39	0,00	4,00	8,88	-0,38
03 - 04	71,70	25,48	-1,31	7,35	-0,01	0,31	5,62	-2,00
04 - 05	88,34	35,00	-1,39	4,19	-0,03	-0,06	5,74	-1,48
05 - 06	71,42	57,73	-1,28	4,75	-0,02	-0,04	8,02	-0,27
06 - 07	77,30	72,65	2,58	31,59	-0,05	-0,41	18,81	0,21
07 - 08	87,80	85,02	40,80	49,98	-0,02	-0,38	30,83	0,21
08 - 09	90,14	91,47	82,58	58,48	0,00	3,57	45,85	12,89
09 - 10	85,12	84,20	87,39	59,05	0,04	9,87	48,10	22,18
10 - 11	98,32	91,59	82,92	88,65	0,08	14,00	38,21	23,12
11 - 12	88,23	90,00	58,84	74,19	0,54	11,00	34,43	18,80
12 - 13	92,40	88,28	55,84	65,02	2,24	11,38	28,83	16,54
13 - 14	91,82	85,98	58,18	84,71	2,00	6,37	28,77	9,78
14 - 15	98,87	92,11	80,91	88,74	1,35	8,15	42,04	23,33
15 - 16	100,48	98,82	89,72	84,43	4,13	13,41	55,17	31,38
16 - 17	103,33	101,83	71,58	85,04	27,88	18,83	61,04	38,74
17 - 18	107,65	121,22	85,72	73,85	50,37	27,29	77,04	45,30
18 - 19	108,58	129,28	92,38	88,82	53,76	30,54	78,99	44,82
19 - 20	104,15	110,85	88,07	84,38	58,77	20,28	71,09	41,74
20 - 21	100,28	98,94	73,23	80,00	51,40	19,85	62,01	32,30
21 - 22	94,28	88,50	87,41	49,50	35,39	9,00	38,78	25,93
22 - 23	84,82	85,07	85,00	44,19	40,74	10,88	50,10	28,39
23 - 00	88,80	87,87	59,12	28,83	35,55	3,17	43,23	18,08
Min	88,34	25,48	-1,39	4,19	-0,05	-0,41	5,62	-2,00
Max	108,58	129,28	92,38	74,18	58,77	30,54	78,99	45,30
Average	90,81	82,31	47,08	48,81	15,10	10,84	37,88	17,85
Peak	98,78	98,47	89,10	85,93	18,80	14,82	50,53	27,21
Off-peak 1	77,25	52,98	4,82	18,98	0,00	4,87	13,39	-0,48
Off-peak 2	84,07	88,55	85,94	45,13	40,77	10,83	48,78	28,43

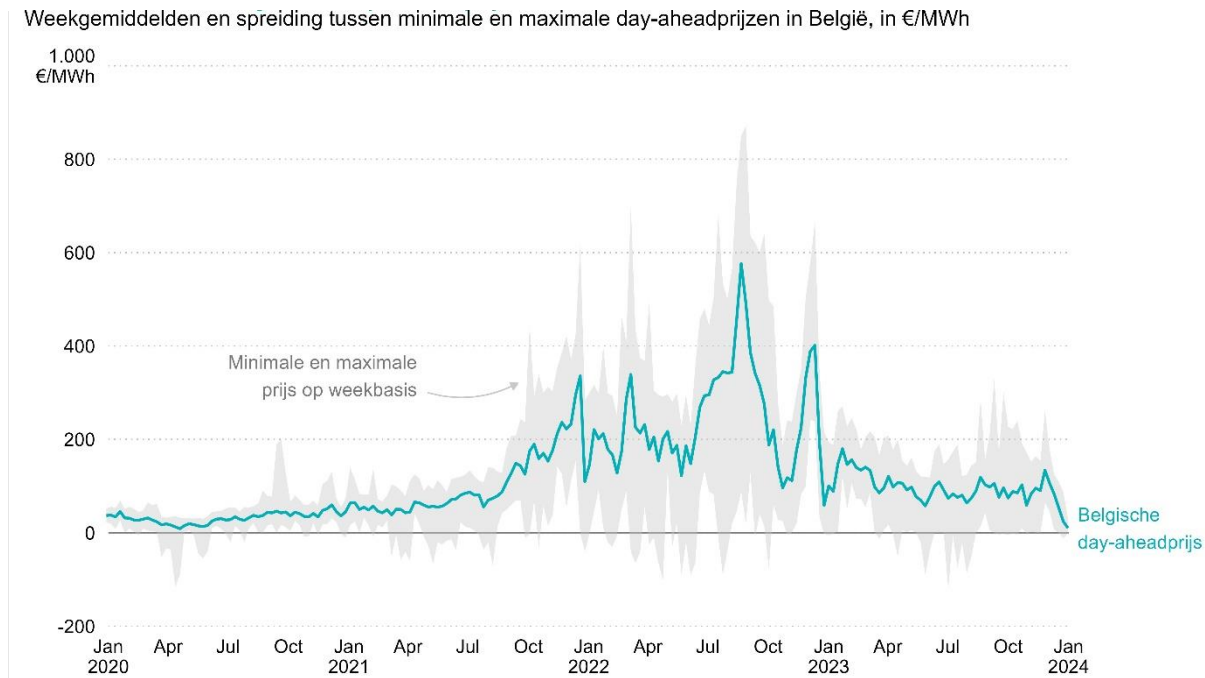
20. De *day-ahead*prijzen kennen typisch een grote variabiliteit tussen de geobserveerde minima en maxima. Deze variabiliteit is enkel maar toegenomen in de afgelopen jaren, voornamelijk als gevolg van de sterkere integratie van hernieuwbare energiebronnen met een intermitterend karakter, die een neerwaartse druk op de prijs uitoefenen. Om afnemers met een dynamisch contract hierover te informeren publiceert de CREG, op maandelijkse basis, op haar website de gemiddelde, minimale en maximale *day-ahead*prijzen.⁹

⁹ <https://www.creg.be/nl/professionals/levering/gas-en-elektriciteitsnoteringen/maandelijkse-belpexdam-prijs>

Deze variabiliteit wordt tevens, op weekbasis weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 3: Evolutie van de *day-ahead*prijzen in België (berekeningen van de CREG op basis van de gegevens van het ENTSOE-E Transparency Platform)

2.3. IMPACT VAN DE PRIJSEVOLUTIE OP DE DYNAMISCHE CONTRACTEN

21. De volgende prijsformule wordt gebruikt voor de contracten op basis van een dynamische prijs:

$$A + (\text{Index} \times B + C) \times \text{kWh}$$

- **het abonnement (A)**, dekt onder andere de kosten voor het aanmaken/aanhouden van klanten en de achterliggende administratie
- **de indexeringsparameter (Index)** heeft betrekking op de *day-ahead* uurprijsnoteringen voor België op de groothandelsmarkt
- **de coëfficiënt op de indexeringsparameter (B)** komt overeen met de coëfficiënt waarmee de indexeringsparameter vermenigvuldigd wordt
- **de mark up (C) is de** bijkomende marge van de leverancier.

22. In alle contracten met een dynamische elektriciteitsprijs wordt een prijsformule gehanteerd met eenzelfde opbouw zoals hiervoor vermeld. De prijsverschillen in het contractaanbod van de leveranciers is te wijten aan variaties in de componenten A, B en C. De indexeringsparameter is dan weer in elk van de contracten met een dynamische elektriciteitsprijs dezelfde.

23. Dynamische prijscontracten worden onderscheiden van vaste prijscontracten waarvoor de prijs niet verandert tijdens de looptijd van het contract. Ze verschillen ook van contracten met een variabele prijs die evolueren in functie van een prijsformule op basis van groothandelsmarkten op korte (maand), middellange (kwartaal) of lange (jaar of meerdere jaren) termijn. De prijs varieert dus per maand, kwartaal of jaar, en niet per uur.

24. Belangrijk is hier nog te benadrukken dat enkel de energiekost dynamisch wordt afgerekend bij dynamische prijscontracten. De afrekening van nettarieven en taksen en heffingen gebeurt op een identieke manier als bij contracten met een vaste of variabele prijs.

25. Het dynamisch afrekenen van de energiekost houdt in dat het reële verbruik per uur, gemeten via de digitale meter, wordt afgerekend aan de prijs op de *day-ahead* markt van dat uur. Door de volatiliteit van de prijsnoteringen op de *day-ahead* markt (zie figuur 3) is het aan de consument om de uurprijzen dagelijks op te volgen en de afname of injectie aan de gegeven prijssignalen aan te passen.

26. De prijzen schommelen op basis van een veelheid aan elementen (de vraag, de productie van hernieuwbare elektriciteit, de prijs van de brandstof, ...). In het algemeen is de financieel meest interessante periode om energie af te nemen tussen middernacht en 6 uur 's morgens, of zelfs tussen 13 en 17 uur.

27. Wanneer dynamische prijscontracten gebaseerd zijn op *day-ahead* prijzen kennen consumenten die deze hebben onderschreven ten minste 11 uur van tevoren tegen welke prijs hun verbruik in rekening zal worden gebracht. De *day-ahead* prijzen worden onder normale omstandigheden¹⁰ berekend en gepubliceerd vóór 13.00 uur CET op de dag voorafgaand aan de levering. Op basis van deze informatie kunnen consumenten anticiperen op hun toekomstige afname om te verzekeren dat deze het hoogst is tijdens uren met lage of negatieve prijzen. Dit vereist dat consumenten actief zijn in de zin dat ze hun verbruik nauwlettend opvolgen en in staat zijn erop te anticiperen, aangezien een typisch verbruiksprofiel kiezen waarschijnlijk duurder zal zijn omdat de prijzen over het algemeen stijgen wanneer de vraag toeneemt.

28. Consumenten die over contracten met een dynamische prijs beschikken, dienen dus regelmatig de prijzen per uur te raadplegen op de site van de leverancier en het verbruik van energieverlindende toestellen te plannen tijdens uren met lage prijzen. Er bestaan momenteel verscheidene apps en toepassingen die verbonden worden met de gebruikerspoort van de digitale meter, die het mogelijk maken om het verbruik automatisch te sturen op basis van de actuele energieprijzen.¹¹

29. Contracten met dynamische prijzen kunnen interessant zijn wanneer een consument zeer energieverlindende toestellen heeft, zoals een warmtepomp, elektrische verwarming of een laadstation voor een elektrische auto waarvan het gebruik niet gecompenseerd wordt door zonnepanelen en wanneer die consument in staat is om deze te programmeren om te werken op momenten dat de prijzen laag zijn. De residentiële opslag van elektriciteit kan in het kader hiervan ook een belangrijke rol spelen: ze kan het mogelijk maken om op een ander moment te verbruiken door te laden als de prijs laag is en te ontladen als de prijs hoog is.

30. Om niet geconfronteerd te worden met een aanzienlijke verhoging van de elektriciteitsfactuur, moet men dus zeer aandachtig zijn en het verbruiksgedrag daaraan aanpassen. Voor consumenten die niet beschikken over dergelijke toestellen zou het in de meeste gevallen financieel niet interessant kunnen zijn om voor een contract met een dynamische prijs te kiezen. Het elektriciteitsverbruik voor

---

¹⁰ Onder normale omstandigheden wordt begrepen in afwezigheid van uitzonderlijke operationele problemen, zoals heropeningen van de orderboeken of (partiële) ontkoppeling van één of meerdere beurzen.

¹¹ Een overzicht van dergelijke applicaties en toepassingen is te vinden op www.maakjemeterslim.be, een initiatief van de Vlaamse overheid, Flux50 en Volta.

dagelijkse activiteiten (koken, verlichting, enz.) zal immers niet gemakkelijk kunnen worden uitgesteld of gewijzigd¹².

31. Naast verbruikscontracten bieden leveranciers ook dynamische injectiecontracten aan. Deze injectiecontracten vergoeden de consument die zonnepanelen heeft geïnstalleerd voor de aan het net geleverde energie die hij niet zelf verbruikt. In het kader hiervan is de vergoeding gebaseerd op de injectie per uur, gemeten via een digitale meter, in combinatie met de *day-ahead* prijzen per uur.

32. Terwijl dynamische afnamecontracten de consument een duidelijke (financiële) stimulans bieden om zijn verbruik te optimaliseren op basis van de bekende *day-ahead* prijzen, is dit stimuleren minder eenvoudig, (maar nog steeds mogelijk), voor dynamische injectiecontracten.

33. De injectie van elektriciteit in het net hangt immers grotendeels af van de meteorologische omstandigheden: op zonnige dagen zal de productie van zonnepanelen bijvoorbeeld veel hoger zijn dan op bewolkte, donkere dagen. In combinatie met negatieve prijzen kan dit een gevaarlijke situatie creëren aangezien periodes met negatieve prijzen, in het bijzonder in de lente- en zomermaanden, relatief frequenter optreden rond het middaguur, wanneer er een hoge zonne-instraling is en een hoge productie van zonnepanelen. Wanneer een consument tijdens dergelijke uren niet al zijn lokaal geproduceerde elektriciteit kan verbruiken, zal de overtollige productie in het net worden geïnjecteerd en tegen een negatieve prijs worden vergoed. Dit betekent dat de consument uiteindelijk moet betalen om zijn zonneproduktie te injecteren. Aangezien er steeds meer zonnepanelen worden geïnstalleerd, kan worden verwacht dat deze situatie zich vaker zal voordoen (door het aantal uren waarin de prijzen negatief worden te verhogen).

34. De consument kan deze situatie vermijden door verschillende acties te ondernemen, die in de eerste plaats vereisen dat een consument zich ervan bewust is dat de prijzen negatief¹³ zijn (door de ontwikkeling van de *day-ahead* elektriciteitsprijzen op te volgen). De gevolgen hiervan zijn: tijdens uren met negatieve prijzen moet het eigen verbruik gemaximaliseerd worden om te voorkomen dat er moet betaald worden om overtollige elektriciteit in het net te injecteren. Tegelijkertijd kunnen zonnepanelen worden uitgeschakeld (handmatig of automatisch) om te voorkomen dat elektriciteit wordt geïnjecteerd wanneer de prijzen negatief zijn.

35. De CREG heeft een theoretische berekening van de impact van het overschakelen van vaste of variabele contracten naar een dynamisch contract uitgevoerd. Voor een standaard verbruiker (gedefinieerd volgens de verbruiksprofielen van Synergrid) met een afname van 3.500 kWh op jaarbasis¹⁴ bedraagt de gemiddelde energiekost¹⁵ op jaarbasis:

- 340,4 € voor 3.500 kWh, gerekend met één prijs op jaarbasis (97,3€/MWh)
- 346,0 € voor 3.500 kWh, gerekend met vier kwartaalprijzen (Q1 2023: 127,4 €/MWh, Q2 2023: 92,8 €/MWh, Q3 2023: 87,2 €/MWh en Q4 2023: 82,3 €/MWh)
- 354,2€ voor 3.500 kWh, gerekend met 8.760 uurprijzen

36. Deze berekening vertrekt expliciet vanuit de veronderstelling dat het verbruikspatroon niet wordt gewijzigd bij het overstappen naar een dynamisch tarief. Er kan dus worden vastgesteld dat, in dat geval, de prijs van de zuivere energiecomponent (ofwel de *day-ahead* prijs gewogen volgens het

---

¹² Deze conclusie kwam tot stand in: Nota over contracten met een dynamische elektriciteitsprijs: contracten voor dynamische verbruikers - [Z2240NL.pdf \(creg.be\)](#)

¹³ Voor een meer gedetailleerde analyse van de impact van negatieve prijzen wordt verwezen naar: Study on the occurrence and impact of negative prices in the day-ahead market - [F2590EN.pdf \(creg.be\)](#)

¹⁴ Van januari tot december 2023

¹⁵ Zonder rekening te houden met een eventueel verschillende abonnementskost (A), coëfficiënt op de indexeringsparameter (B) en *mark-up* (C) zoals beschreven in randnummer 21.

verbruiksprofiel) toeneemt bij een dynamisch contract met 2,5 % ten opzichte van een variabel contract (op kwartaalbasis) en met 4,0% ten opzichte van een vast contract (op jaarbasis).

37. Omwille van het feit dat bij ongewijzigd verbruik de hogere afnamepieken zullen samenvallen met de uren waarbij hogere prijzen worden genoteerd, is de eindafrekening m.b.t. de energiecomponent van een consument met een contract op basis van een dynamische prijs hoger. De gewogen gemiddelde kost (die rekenkundig wordt gewogen aan de hand van het verbruiksprofiel) per MWh is dan ook het hoogst voor dynamische contracten.

38. Om deze gewogen gemiddelde kost (en daaruit volgend, de totale eindafrekening) terug te dringen voor klanten kan het verbruik worden verschoven naar uren met lagere prijzen. Hier moeten we wel de kanttekening maken dat enerzijds de consument in de praktische mogelijkheid moet zijn om zijn consumptie effectief te verschuiven en anderzijds, dat op vandaag maar weinig huishoudtoestellen technisch in de mogelijkheid zijn om automatisch af en aan te schakelen of om bepaalde programma's tijdelijk te onderbreken. Door toepassingen die aan deze toestellen worden gekoppeld kunnen aggregatoren ze toch controleren.

39. Meer details met betrekking tot dit theoretische rekenvoorbeeld zijn opgenomen in de bijlage aan dit rapport.

3. AAN DE VERBRUIKERS GELEVERDE INFORMATIE

40. De verbruikers precieze en juiste informatie geven is van cruciaal belang, in het bijzonder in de context van contracten op basis van een dynamische prijs.

41. Volgens artikel 20*quinquies* § 2 en 3 van de elektriciteitswet dient de CREG te verzekeren dat de eindafnemers door de leveranciers volledig geïnformeerd worden over *mogelijkheden en voordelen, kosten en mogelijke prijsrisico's van contracten op basis van een dynamische elektriciteitsprijs en betreffende de noodzaak om een passende elektriciteitsmeter te laten installeren*.

42. De negen leveranciers die contracten met een dynamische elektriciteitsprijs aanbieden hebben elk op hun website een specifieke pagina voorzien waarin meer gedetailleerde informatie over dergelijke contracten ter beschikking wordt gesteld:

- Ebem : <https://mijn.ebem.be/tarieven/dynamic.aspx>
- Ecopower: <https://www.ecopower.be/groene-stroom/dynamische-burgerstroom>
- Eneco: <https://eneco.be/nl/zon-en-wind-dynamisch>
- Energie.be: <https://www.energie.be/nl/pro-actief>
- Engie: <https://www.engie.be/nl/dynamic-tarief/>
- Frank Energie: <https://www.frankenergie.be/nl/slimme-energie>
- Luminus : <https://www.luminus.be/nl/prive/elektriciteit-gas/dynamic/>
- Mega: <https://www.mega.be/nl/energie/hulp-en-contact/mega-s-aanbod/dynamische-tarieven/wat-is-een-dynamisch-tarief>
- Octa+: <https://www.octaplus.be/nl/dynamisch-tarief>

43. De dagelijkse bekendmaking van de *day-ahead* uurprijzen gebeurt ook via de specifieke klantenzones bij de leveranciers.
44. De betrouwbaarheid en duidelijkheid van de informatie voor de leveranciers zijn eveneens cruciaal bij de vergelijking van de contracten op basis van een dynamische prijs met andere offertes. In het kader hiervan dient er te worden opgemerkt dat de vergelijking met andere offertes moeilijk wordt omdat de prijzen van deze elektriciteitscontracten variëren.
45. Contracten op basis van een dynamische prijs zijn immers een aanzienlijke uitdaging voor de vergelijkingsinstrumenten van het aanbod van de leveranciers omdat het moeilijk is ze te positioneren t.o.v. de contracten die voorspelbaarder zijn, zoals contracten met een variabele prijs op basis van de noteringen van de *forward* prijs en de contracten met een vaste energieprijis.
46. In het kader hiervan is het bijzonder moeilijk of zelfs onmogelijk om een standaardprofiel op te maken voor contracten op basis van een dynamische prijs omdat het verbruik of de injectie in functie van de prijssignalen moet aangepast worden om op de elektriciteitsfactuur te kunnen besparen.
47. Op dit moment worden de contracten met een dynamische elektriciteitsprijs enkel getoond in de V-Test¹⁶ en de CREG Scan¹⁷ die uitgaan van een standaardprofiel¹⁸ en rekening houden met de berekeningsmethode¹⁹ van de prijzen zoals afgestemd tussen de vier energieregulators in België en gebaseerd op de toekomstige waarde van de gebruikte indexeringsparameters.

BESLUIT

De CREG volgt de evolutie van de elektriciteitscontracten op basis van een dynamische prijs en de marktpraktijken die eraan zijn gekoppeld nauw op. Momenteel is het aantal dergelijke afgesloten contracten beperkt. Dit hangt grotendeels af van de algemene uitrol van digitale meters en de mogelijkheid om het meetregime 3 te activeren.

Er dient ook te worden benadrukt dat de voordelen van deze contracten sterk afhangen van het actieve gedrag van de verbruikers en de mogelijkheid om hun verbruiksgewoonten aan te passen in functie van de schommelende prijssignalen.

Verbruikers met contracten op basis van een dynamische prijs moeten dus regelmatig de uurtarieven bekijken, het gebruik van energieverlindende elektronische toestellen plannen tijdens de uren met lage of negatieve prijzen en toepassingen gebruiken die gekoppeld zijn aan de digitale meter om hun verbruik automatisch aan te passen in functie van de evolutie van de prijzen.

Contracten op basis van een dynamische prijs zijn risicovoller in sterk volatiele periodes, zoals tijdens de recente energiecrisis, of wanneer de huishoudelijke verbruiker niet goed begrijpt hoe de groothandelsmarkt voor elektriciteit werkt. Die verbruiker moet ten volle beseffen dat de prijschommelingen op dag- en op uurbasis op de groothandelsmarkten een directe impact hebben op de uiteindelijke kost van zijn contract. Dynamische injectiecontracten belonen verbruikers die energie die ze zelf niet hebben verbruikt in het net injecteren op basis van de injectie per uur en de dagelijkse prijzen. Voor de dynamische afnamecontracten is de optimalisering van het verbruik

---

¹⁶ V-Test - VREG

¹⁷ <https://www.creg.be/nl/cregscan#/>

¹⁸ Tenzij als de werkelijke verbruiksgegevens van Fluvius in de V-Test worden opgeladen.

¹⁹ <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Press/PR221005NL.pdf>

vanzelfsprekender terwijl de afhankelijkheid van de weersomstandigheden, voor de injectiecontracten, kan leiden tot negatieve prijzen die bijzondere aandacht van de verbruikers vereisen om bijkomende kosten voor de injectie van hun zonneproductie te vermijden.

De verbruiker kan de kosten van de negatieve prijzen vermijden door eenvoudige maatregelen toe te passen, namelijk zoveel mogelijk zelf verbruiken tijdens uren met lage of negatieve prijzen om te vermijden dat hij moet betalen om zijn overtollige elektriciteit in het te injecteren en tegelijkertijd zijn zonnepanelen te deactiveren tijdens periodes met negatieve prijzen.

///

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Ilse TANT
Directeur

Sigrid JOURDAIN
Directeur

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Voorzitter van het Directiecomité

BIJLAGE

Theoretische berekening van de impact van dynamische tarieven op de kostprijs voor een standaard residentiële verbruiker

Om een inschatting te kunnen maken van de impact van de keuze door een afnemer om over te stappen van een vast of een variabel contract naar een dynamisch contract, wordt in deze sectie een vereenvoudigd, theoretisch rekenvoorbeeld uitgewerkt, op basis van de werkelijke *day-ahead* prijzen in 2023 en het elektriciteitsverbruik van een standaard residentiële consument.

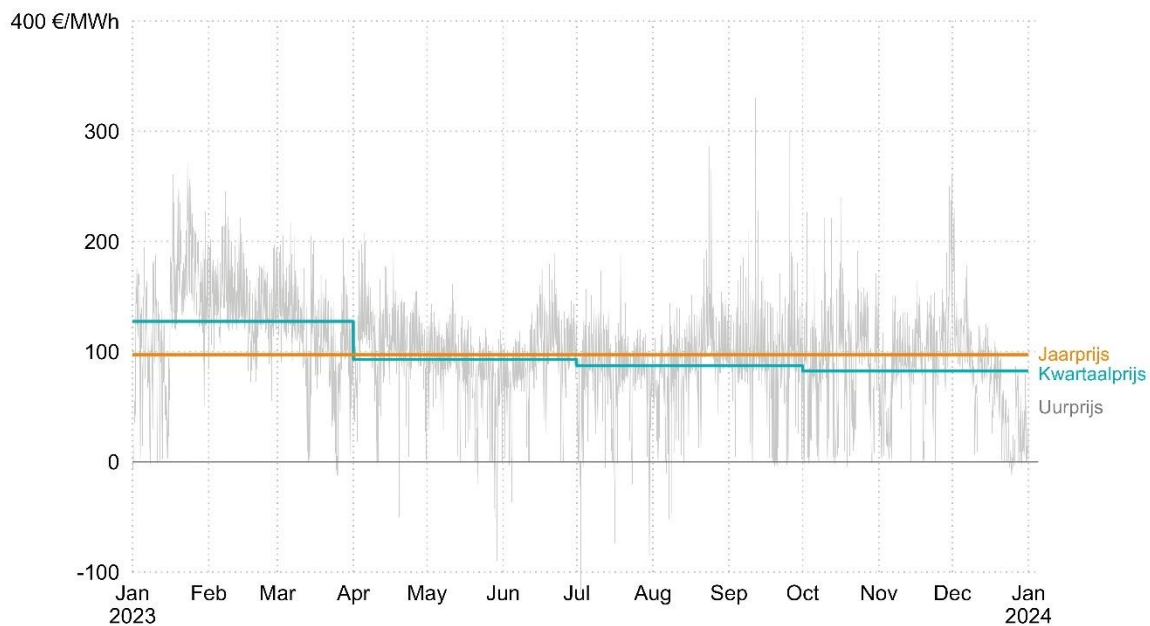
In de onderstaande **figuur** wordt de evolutie van de *day-ahead* prijs doorheen 2023 getoond:

- In het grijs de werkelijke uurlijkse noteringen van de Belgische *day-ahead* prijs (die als basis voor een dynamisch contract worden genomen);
- In het blauw de kwartaalgemiddelden (die als basis voor een variabel contract worden genomen); en
- In het oranje het jaargemiddelde (die als basis voor een vast contract wordt genomen).

Figuur 1 Vaste, variabele en dynamische *day-ahead* prijzen

Vaste, variabele en dynamische *day-ahead* prijzen

Vergelijking van onderliggende *day-ahead* index bij verschillende contracttypes in 2023, in €/MWh

Bron: berekeningen CREG o.b.v. data Entso-E Transparency Platform

Eenvoudig voorgesteld wordt het verbruik van een consument met een vast contract aan één prijs (de oranje prijs, hetzij 97,3 €/MWh in 2023) afgerekend. Het verbruik van een consument met een variabel contract wordt afgerekend aan de prijs van het kwartaal waar het verbruik aan wordt toegerekend (Q1 2023: 127,4 €/MWh, Q2 2023: 92,8 €/MWh, Q3 2023: 87,2 €/MWh en Q4 2023: 82,3 €/MWh). Bij consumenten met een dynamisch contract wordt het werkelijke uurverbruik, gemeten met de digitale teller, afgerekend aan één van de 8.760 uurnoteringen van de *day-ahead* prijs.

In dit voorbeeld wordt uitgegaan van een typische afnemer met een verbruik van 3.500 kWh op jaarbasis. Een hoger of lager verbruik heeft op zich geen impact op de berekening, aangezien de

gehanteerde verbruiksprofielen niet verschillen. Deze profielen zijn gebaseerd op de RLPO van Synergrid.²⁰

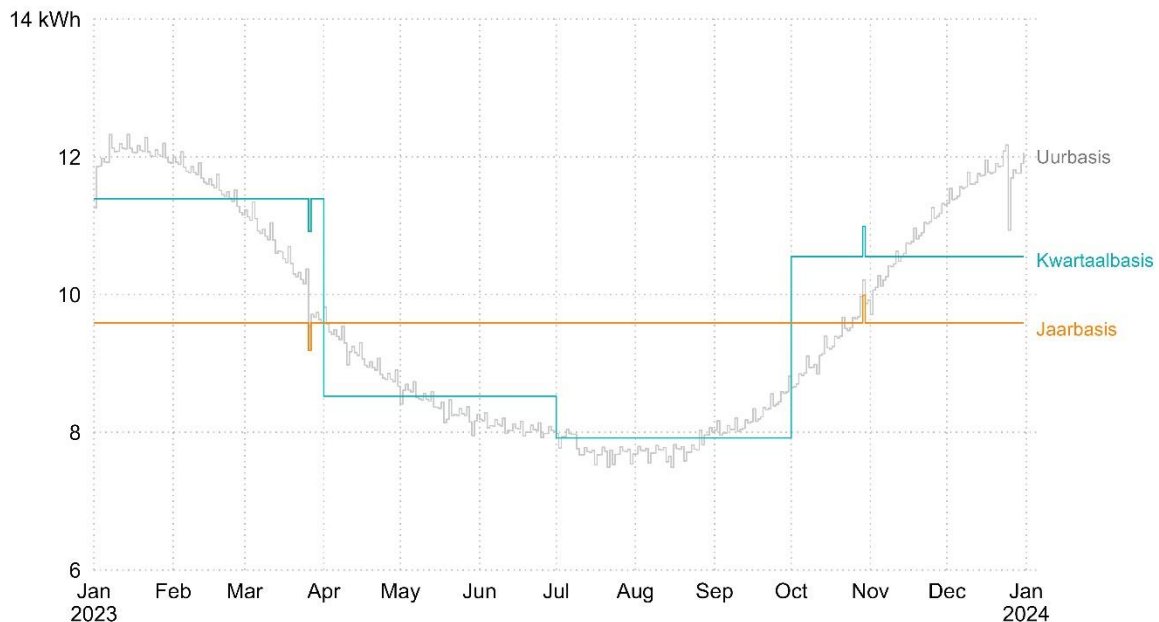
Het toepassen van de RLPO op een afnemer met een verbruik van 3.500 kWh leidt tot het alloceren van een bepaald verbruik naar een bepaalde periode, ongeacht het werkelijke verbruik in deze periode (aangezien deze gegevens typisch niet beschikbaar zijn voor afnemers zonder digitale teller).

De blauwe en oranje lijn tonen wat het resultaat is van deze toewijzing op het dagverbruik van elektriciteit: op jaarbasis wordt voor elke dag van het jaar hetzelfde verbruik toegewezen, op kwartaalbasis voor elke dag van hetzelfde kwartaal.²¹ Wanneer het verbruik op uurbasis wordt bekeken, zien we het kenmerkende seizoenspatroon (hoger dagverbruik in de winter dan in de zomer) en het verschil tussen week- en weekenddagen.

Figuur 2 Toewijzing van totale dagverbruik op jaarbasis, kwartaalbasis en uurbasis

Toewijzing van totale dagverbruik op jaarbasis, kwartaalbasis en uurbasis

Verdeling van het dagelijkse elektriciteitsverbruik volgens RLPO op jaar-, kwartaal- en uurbasis

Bron: berekeningen CREG o.b.v. data Entso-E Transparency Platform en Synergrid

Door het vermenigvuldigen van de consumptiecijfers in figuur 1 en figuur 2 wordt de totale energiekost voor vaste (jaarbasis), variabele (kwartaalbasis) en dynamische (uurbasis) geschat:

- **Vast / jaarbasis: 340,4 €** voor een verbruik van 3.500 kWh, hetzij een gewogen gemiddelde kost van 97,3 €/MWh.
- **Variabel / kwartaalbasis: 346,0 €** voor een verbruik van 3.500 kWh, hetzij een gewogen gemiddelde kost van 98,9 €/MWh.

²⁰ Dergelijke verbruiksprofielen zijn gebaseerd op historische gegevens van de netbeheerders en worden gebruikt om, bij variabele contracten, het totaal jaarverbruik toe te wijzen aan één van de vier kwartalen (of één van de 12 maanden, indien het een variabel contract met een maandelijkse indexering betreft). Deze profielen zijn beschikbaar op <https://www.synergrid.be/nl/documentencentrum/statistieken-gegevens/profielen-slp-spp-rlp> en worden in dit rekenvoorbeeld toegepast op een fictief verbruik van 3.500 kWh.

²¹ Met uitzondering van de twee dagen waar wordt overgegaan van winter- naar zomeruur en omgekeerd, omdat deze dagen korter / langer zijn.

- **Dynamisch / uurbasis: 354,2 €** voor een verbruik van 3.500 kWh,
hetzij een gewogen gemiddelde kost van 101,2 €/MWh

Hier dient duidelijk te worden gewezen op het feit dat deze berekening gebaseerd is op de assumptie dat een consument met een dynamisch tarief géén wijziging in zijn consumptiepatroon doorvoert: de werkelijke consumptie per uur wijkt dus niet af.